

ACC. N:R M. 16366:1-6.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Landskap: Blekinge

Upptecknare: Louise Holmström, Lund

Härad: _____

Berättare: Heikding Wisanen, Clevedon

Socken: Dist. orten

Berättarens yrke: _____

Uppteckningsår: 1957

Född år 1894 i pa' Tjunksö, Angerums sn,
Östra hd., Bl.

Emigration. s. 1-6.

Skriv endast på denna sida.

ACC. N:R M. 16366:1.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Far hade en affär, men den gick inte bra. Så han blev stenhuggare. Jag föddes på Tjurkö, men blev döpt på Sturkö, för de hade ingen kyrka på Tjurkö trots namnet. En gång fick far en stenskarva i huvudet och det blev en blödning, och efter det var han lite konstig. En natt sprang han ut och hade inget på sig så han fick lunginflammation och dog. Då var min äldsta syster tretton år. Året efter konfirmerades hon och for till Amerika, till min mors syster, som hade farit dit när jag var två år. Mor flyttade till Nättraby och tog plats på en gård som milk maid. Ibland var hennes armar så svullna som mina lår. Från Nättraby gick det ångslupar till Karlskrona, och det kostade bara tio öre dit. Sen började mor arbeta på Rubens snusfabrik i Karlskrona, ja de gjorde allt möjligt där, cigarrer och cigaretter med. Jag började i skolan i Nättraby. Man måste börja vid sju år, men man fick börja innan. Mor hade lärt oss att läsa, så jag började när jag var sex. Men sen tog mor mig ur skolan igen, för jag skulle vakta kor. Jag fick femtio öre om dan, en vuxen man fick tre kronor. Sen gifte mor om sig med en som var mycket äldre. Han var timmerhandlare. Köpte ek och sålde barken till garvare, själva träet såldes till järnvägen. Han tjänade bra med pengar. Mor trodde inte att hon kunde få barn mer, och hon var så skamsen och ville

ACC. N:R M.16366:2.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

knappt visa sig när hon gick med min styvbror. Han var tretton år yngre än jag. Jag minns när han döptes, det var samma år som gamle kung Oskar dog. Då minns jag vad det stod i tidningen:

Decemberdagen grå och tung

låg över Stockholms slott

när budet kom att Sveriges kung

till evig vila gått.-

Han var en snäll kung.

Jag blev konfirmerad i Fridlevsstad. Kyrkoherden där, Hallbeck, var gammal, så pastorn i Rödebynek predikade både i F. och R.

Kyrkoherden fick anfall och kastade saker omkring sig. Hans fru fick alltid vara med och ta hand om honom. När pastor Eker skulle ha konfirmationen i F. så ville kyrkoherden vara med och bestämma och kom till kyrkan och skulle ha bibelförklaring. Han var envis, se. Frun var med. Men han blev så arg, att han kastade bibeln i huvet på ett av barnen.

Jag började arbeta när jag var konfirmerad. Första platsen var på Tofta gård. Jag fick tjudra korna och sköta lagården och hjälpa till på fälten. När jag var på Tofta önskade jag mig en cykel, och den kostade sextio kronor. Jag kunde köpa en efter ett år och ändå hade jag lite pengar över.

I Blekinge var de galna med att arbeta, dom tyckte att bönderna skulle arbeta alltid. Men i Skåne arbetade dom bara från sju

ACC. N:R M. 16366:3.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

till sju. Och då gick tre timmar av på att äta. Klockan sju kaffe och smörgås, kl. nio frukost med lagad mat, kl. elva kaffe och sen hade vi en timmas middag. Kl. fyra merafton, då hade de ofta filbunke i en stor skål mitt på bordet och det var kanel på och sen åt alla ur den skålen med tråskedar. De flesta hade inte egna tallrikar.

När jag var på en annan gård i Skåne, en arrendegård som Berg von Linde ägde, kom mor också dit en sommar som mjölkpiga. Det var kvinnor som mjölkade, fast på en del ställen var det män. De var från Polen, tror jag visst. Kvinnorna hade alltid sina trebenta pallar, som de flyttade med sig. Men de här karlarna hade stolar med bara ett ben, och de band fast dom på sig, och när de sen satte sig så blev deras egna ben stolens två andra. Det har jag bara sett i Skåne. - Bönderna i Skåne hade sju-årig växtföljd. De delade upp jorden i sju delar, och en del var alltid i träda och den gödslades.

Min syster i Amerika skickade pengar hem ibland. Hon reste ^{dit} ~~hit~~ därför att det inte var bra i Blekinge, det var svårt att förtjäna där. Amerika var ett nytt land. Min moster i Cleveland skickade henne biljett, och sen gifte hon sig där. Hon var hemma på besök och berättade hur bra där var. Vi ville också resa över, och vi kom överens om att hon skulle skicka oss pengar, och så skulle vi betala henne tillbaka när vi hade tjänat ihop till det. Hon skickade

ACC. N:R M. 16366:4

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

pengar till biljett genast hon kom tillbaka, det var i oktober 1912. Vi hade inte tid att förbereda oss till resan för det bestämdes så fort allting. Jag kommer inte ihåg att vi skaffade oss några papper. Vi hade ingen matsäck med oss för det behövdes inte. Min syster Helfrid och jag för tillsammans. Vi åkte tåg till Malmö och sen över till Köpenhamn, och där bodde vi på hotell. Vi for med danska Amerika-linjen, för svenska A-linjen fanns inte då. Båten hette United States och den gick först till Christiania. Vi reste andra klass, och då måste man ha en viss summa pengar med. Det var en som inte hade det och hon måste låna några dollar av en annan, medan dom undersökte. - Det var ett fint skepp och vi fick mycket mat. Min syster och jag delade hytt. Det fanns några emigranter på andra klass, jag vet inte hur det var på tredje. Där behövde de inte heller ha pengar med sig, tror jag. Jag minns inte mycket från resan. När det gungade så hade de någon sorts ställning för tallrikarna som de kallade för slingerskott. Vi kom till New York på dagen. Vi som reste andra klass kom raka vägen, vi behövde inte stanna på Ellis Island som de andra. Det var en god vän till min moster som mötte oss. Hon tog en taxi och körde oss direkt till stationen och satte oss på en Pullmanvagn. På tåget såg jag en neger för första gången. Det var säkert negrer på kajen också, men jag var alldeles för nervös för att se något då. Den här negern på tåget hade vår kupé, och han tog hand

ACC. N:R M. 16366:5.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

om oss hela vägen. Han hade varit på hotell i Köpenhamn, så han talade danska med oss. När konduktören kom så hjälpte han oss. Vi sov åtminstone en natt på tåget, men jag kommer inte ihåg hur lång tid resan tog. Vi åt på tåget också.

När vi kom till Cleveland var min syster och mötte oss. Vi bodde hos henne och hennes man, de hade ett stort hus. Det dröjde ett tag innan vi började arbeta. Det första arbetet jag hade var som diskare på en restaurant.

Min äldsta bror kom också till Cleveland. Han hade varit i flottan och gick med en lastbåt. När de kom till en hamn i Södern, hoppade han och en vän till honom av, för båten skulle gå tillbaka hem, och de ville inte följa med. Och där nere var de inte så noga med papper då.

Vi fick båda plats som eldare. Men efter en tid kom en lag, att man skulle ha tillstånd att arbeta som eldare. Vi läste och fick båda två Fireman licence och fick plats på ett växthus.

Sen dess har jag varit eldare till de sista åren, då jag blev sjuk och inte tålde arbetet. Då var jag verktygsarbetare (toolmaker) Jag arbetade 12 timmar om dan som eldare, lönen minns jag inte så noga.

Mor kom också över hit. Jag skickade henne biljett. Men jag vet inte, om hon trivdes riktigt. Vi talade alltid svenska och var tillsammans med en hel del svenskar här. Vi firade alltid julafton den 24:de, och mor skulle alltid ha julgran och lutfisk och julgröt. Det fanns

ACC. N:R M. 16366:6.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

en svensk affär där man kunde få lutfisk.

Det fanns ingen lutheransk kyrka där vi bodde, så jag gick in i metodistförsamlingen. Min mor tog med min konfirmationsbibel från Sverige och den läser jag varje dag i. Hemma hade vi Arndts Sanna postilla och en bok som hette Kristi efterföljelse. Jag minns också att far köpte en fin bibel på Stockholmsutställningen, den var illustrerad och hade också de apokryfiska böckerna. Fritiofs saga hade vi hemma också, och i när vi gick i skolan läste vi Barnens egen tidning.

Jag träffar inga svenskar nu, inte ens mina syskon. Min äldsta bror har byggt ett fint hus utanför stan, och några syskon bor i Kalifornien. Min styvbror kom också hit som stenhuggare.

Jag skriver inte heller till någon i Sverige. Det var bara när min mor levde där, som vi skrev.

Men om jag varit frisk och om jag haft pengar, så skulle jag velat resa hem till Pina Marocko och se det en gång till. De kallade Karlskrona så, för man gjorde värnplikten i flottan där, och det var en pina. Alla som bodde i K. kallades för pinaniter.

Jag ångrar inte att jag for iväg. Jag tror inte, att jag skulle haft det nåt bättre i Blekinge. Men jag tänker varje dag på Sverige, på naturen där och man minns så mycket hemifrån som de aldrig kan förstå här.